

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ У НАВЧАННІ ГЕОГРАФІЇ

Танавський І.П., викладач

Відокремлений структурний підрозділ

«Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж

Державного торговельно-економічного університету»

Король В.М., студентка

Відокремлений структурний підрозділ

«Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж

Державного торговельно-економічного

університету»

korolvm1861@gmail.com

Інноваційні технології, методи та підходи у навчанні географії є важливим складником модернізації сучасної освіти. У контексті реформування освітньої системи та впровадження **компетентнісного підходу** особливого значення набуває переорієнтація навчального процесу з простого засвоєння знань на формування практичних умінь і навичок. Як зазначає М. Лаврук [с. 45–52], сучасна географічна освіта має забезпечувати розвиток ключових і предметних компетентностей, серед яких важливе місце займає здатність учнів застосовувати знання у реальних життєвих ситуаціях. Це передбачає формування так званих *«потужних знань»*, які поєднують теоретичну базу з практичним застосуванням.

Однією з важливих складових компетентнісного підходу є розвиток картографічної грамотності. За Лавруком [с. 78–85], учні повинні не лише вміти читати карти, а й аналізувати просторову інформацію, порівнювати географічні об'єкти, визначати закономірності їхнього розміщення та робити висновки. Використання інноваційних технологій значно розширює можливості формування цих умінь, оскільки дозволяє працювати з інтерактивними картами, цифровими моделями та реальними географічними даними.

У наукових дослідженнях підкреслюється доцільність класифікації інновацій у навчанні географії на *методичні* та *технологічні* Касіяник, [с. 120–125]. Методичні інновації включають сучасні підходи до організації навчальної діяльності, зокрема проєктне навчання, проблемний підхід, дослідницькі методи, ігрові технології. Вони спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності учнів, розвиток їхньої самостійності та критичного мислення. *Проєктна діяльність*, наприклад, дозволяє учням самостійно досліджувати географічні явища, збирати та аналізувати інформацію, презентувати результати своєї роботи. Ігрові методи сприяють створенню позитивної навчальної атмосфери та підвищенню мотивації до навчання.

Технологічні інновації охоплюють використання сучасних цифрових інструментів, зокрема **геоінформаційних систем (ГІС)**, електронних освітніх

ресурсів, хмарних сервісів та онлайн-платформ. Вони забезпечують інтерактивність навчання, доступ до великої кількості інформації та можливість її обробки в режимі реального часу. Застосування таких технологій дозволяє значно підвищити ефективність навчального процесу та зробити його більш гнучким.

Особливу роль у сучасному навчанні географії відіграють **ГІС-технології**. Як зазначає О. Нікітюк [с. 30–36], використання таких інструментів, як **Google Earth** та **ArcGIS**, сприяє візуалізації просторових даних і процесів, що значно полегшує їх розуміння. Учні отримують можливість досліджувати різні території, аналізувати зміни природних і соціально-економічних явищ, створювати власні картографічні моделі. Це сприяє розвитку просторового мислення, аналітичних здібностей і формуванню *геоінформаційної компетентності*.

Крім того, важливе значення має використання інтерактивних ігрових технологій у навчанні географії. За Івахом [с. 55–60], застосування таких сервісів, як **LearningApps** і **Kahoot**, дозволяє організовувати перевірку знань у формі інтерактивних вправ, тестів і квестів. Це робить навчальний процес більш цікавим і динамічним, сприяє активній участі учнів у навчанні та підвищує рівень засвоєння матеріалу. **Гейміфікація** дозволяє створювати ситуації успіху, стимулює пізнавальну активність і формує позитивне ставлення до навчання.

Сучасні тенденції розвитку освіти передбачають також впровадження **STEM-підходу**, який забезпечує інтеграцію географії з іншими науками, зокрема інформаційними технологіями та екологією. Такий підхід сприяє формуванню цілісного наукового світогляду, розвитку критичного мислення та здатності вирішувати практичні завдання. Учні вчаться застосовувати знання з різних галузей для дослідження реальних проблем, що підвищує їхню готовність до життя в сучасному суспільстві.

Практичне застосування інноваційних технологій у навчанні географії доводить їхню ефективність. За даними Т. Носаченко [с. 112–118], впровадження сучасних методів навчання сприяє підвищенню мотивації учнів, розвитку їхньої самостійності та покращенню результатів навчання. Зокрема, використання змішаного навчання, яке поєднує традиційні та цифрові форми роботи, дозволяє забезпечити гнучкість освітнього процесу та індивідуалізацію навчання. Учні отримують можливість працювати у власному темпі, використовувати різні джерела інформації та активно взаємодіяти з навчальним матеріалом.

Водночас впровадження інновацій у навчальний процес супроводжується певними труднощами. Серед основних проблем можна виділити недостатній рівень технічного забезпечення закладів освіти, обмежений доступ до сучасних цифрових ресурсів, а також недостатню підготовленість вчителів до використання новітніх технологій. За Носаченко [с. 112–118], ефективно впровадження інноваційних підходів потребує системної підготовки педагогів, підвищення їхньої цифрової компетентності та готовності до постійного

професійного розвитку.

Отже, інноваційні технології, методи та підходи у навчанні географії є важливим чинником підвищення якості освіти. Поєднання традиційних методів навчання з сучасними цифровими інструментами дозволяє забезпечити формування ключових компетентностей учнів, підвищити їхню мотивацію та зробити навчальний процес більш ефективним і практико-орієнтованим. Перспективи подальшого розвитку географічної освіти пов'язані з розширенням використання цифрових технологій, зокрема впровадженням елементів штучного інтелекту, що відкриває нові можливості для індивідуалізації навчання та підвищення його якості.

Список використаних джерел:

1. Лаврук М. М. Загальна методика навчання географії. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2022. С. 45–52, 78–85;
2. Касіяник І. В. Інноваційні підходи до навчання географії в умовах НУШ // Матеріали наукової конференції. Луцьк, 2024. С. 120–125;
3. Нікітюк О. В. Використання сучасних технологій у навчанні географії. 2024. С. 30–36;
4. Івах О. П. Інтерактивні методи навчання географії // Освітні технології. С. 55–60;
5. Носаченко Т. С. Інноваційні педагогічні технології у викладанні географії // Інноваційна педагогіка. 2024. №75. С. 112–118.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ЗМІН В ОСВІТІ

Таранова Н. Б.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира

Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

taranova2202@gmail.com

Сучасна освіта швидко змінюється під впливом цифрових технологій. Це стосується і географічної освіти, де викладач повинен не лише добре володіти навчальним матеріалом, а й уміти використовувати сучасні цифрові ресурси та інтерактивні методи навчання. У зв'язку з цим особливо важливим стає професійний розвиток викладача географії та вдосконалення його педагогічної майстерності [1].

Одним із головних напрямів професійного розвитку викладача є формування цифрової компетентності. На думку О. Браславської та Л. Озерової, сучасний педагог повинен уміти використовувати інформаційні